Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání „Co naší ZEMI sluší“ zpracovaný podle RVP

Obsah

1. Identifikační údaje 2
2. Charakteristika školy 4
3. Filozofie školy 6
4. Vize školy 6
5. Cíle programu 7
6. Podmínky vzdělávání 8
7. Organizace vzdělávání 14
8. Charakteristika vzdělávacího programu 15
9. Obsah vzdělávání 21
Příroda – životní prostředí – ochrana přírody 23
Zeměkoule – světadíly – Sluneční soustava 27
Země jako významné místo – rodná země – kulturní dědictví 31
Vše je v pohybu – tedy i my! 35
10. Evaluace 38

1. Identifikační údaje

Název ŠVP: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
Motivační název: Co naší ZEMI sluší
Datum: 30. 6. 2023
Platnost od 1. 9. 2023

Název školy: Základní škola a mateřská škola Chválenice, příspěvková organizace
Adresa: Chválenice 31, 332 05 Chválenice
IČ: 75006022
RED IZO: 650055713
Ředitelka: Mgr. Martina Pousková
Vedoucí učitelka MŠ: Markéta Nachtmanová
Telefon: 377 992 122
Email: zs-chvalenice@volny.cz
Web: zschvalenice.cz

Zřizovatel: OÚ Chválenice
Adresa: Chválenice 20, 332 05 Chválenice
Telefon: 377 992 121
Email: chvalenice@obecni-urad.net
Web: chvalenice.cz

Doplňující údaje:

č. j.:

Schváleno pedagogickou radou dne:

datum, podpis, razítko

2. Charakteristika školy

Základní škola Chválenice je škola málotřídní s pěti postupnými ročníky ve dvou třídách a s mateřskou školou, která má jedno oddělení.

Základní školu a mateřskou školu navštěvují žáci ze spádových obcí Chválenice, Želčany a Chouzovy. Do mateřské školy chodí 24 dětí.

Výuka probíhá v přízemí a v prvním patře. Všechny místnosti jsou světlé, teplé, jsou rozděleny na část pracovní a relaxační. Jsou vybaveny novým žákovským nábytkem, audiovizuální a výpočetní technikou (tablety, notebooky, interaktivní tabule aj.).

V patře je učebna vzdělávací a herní. Druhá učebna mateřské školy – ložnice, se nachází v přízemí, kde je také situována tělocvična, školní jídelna a školní kuchyně. Prostředí tříd a jejich vybavení je zaměřeno pracovně – je účelné vzhledem k charakteru všech prováděných činností. Pod vedením učitelů si děti tvoří veškerou vnitřní výzdobu samy. Chodby jsou plné dětských prací a dokonale zpracovaných dětských projektů. Škola je velmi pěkně vyzdobena. Prostředí působí esteticky – příjemně, barevně, vesele.

Prostory školy jsou stísněné, ale umožňují v plné míře realizovat výchovně – vzdělávací činnost.

Naše škola je státní školou, zřizovatelem je obec Chválenice, která se stará o materiální zabezpečení chodu školy a v rámci svých omezených finančních možností pro ni dělá maximum.

Škola je umístěna ve velmi staré budově, která prodělala množství přestaveb, oprav a úprav. V posledních letech obecní úřad investoval značné množství finančních prostředků do výměny všech oken školy. Do budoucna bude nutná generální oprava střechy a venkovní omítky.

Škola je na venkovskou školu velmi dobře vybavena výpočetní technikou, interaktivní tabulí, učebnicemi, alternativními učebnicemi, encyklopediemi, didaktickými pomůckami, počítačovými výukovými programy, sportovním náčiním, audiovizuální a informační technikou, kopírkou, tiskárnami, multifunkčním zařízením a dalšími potřebami a pomůckami umožňujícími efektivní vyučování.

Provoz základní školy a mateřské školy zajišťuje pět pedagogických pracovnic, školnice a kuchařka. Personální podmínky výuky jsou velmi dobré: jsme stabilní pedagogický sbor, který se neustále profesně vzdělává, je přínosem pro kvalitní fungování školy a je schopen podílet se i na dalších činnostech ve škole.

Mateřská škola je v provozu od 6:45 hod. do 16:00 hod.

Pozitiva MŠ	Negativa MŠ
Kvalifikovaný pedagogický sbor	Jedno oddělení pro všechny věkové skupiny předškolního vzdělávání (věkově smíšená třída)
Malá sociální skupina, individuální přístup	Málo prostoru (jedna místnost slouží pro více činností)
Osvojení základních životních hodnot, mezilidských vztahů, pravidel chování	Nízka kapacita MŠ
Plavecký výcvik	Odliv dětí do Plzně po ukončení PV
Pobyty v přírodě, projektové dny ve škole i mimo školu	Škola je v blízkosti rušné a velmi frekventované hlavní silnice (nebezpečný přechod)
Poskytnutí speciálně pedagogické péče (děti SVP; mimořádně nadané)	
Rodinné prostředí, rodinné vazby	
Základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání (návaznost ZŠ)	
Zdravý citový, rozumový a tělesný vývoj	

3. Filozofie školy

- Doplňovat a rozvíjet rodinnou výchovu a pozitivně působit na rozvoj osobnosti dítěte dle našeho Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.
- Nadále podporovat návrat k českým místním tradicím.
- Rozvíjet spolupráci s ekologickým centrem Záchranné stanice v Plzeňském kraji (ÚHÚL).
- Nadále prohlubovat spolupráci se ZŠ, pořádat společenské akce v obci, vytvářet podmínky pro činnost kroužků a organizovat akce s rodiči, kdy se tak škola stává přirozeným společensko-kulturním centrem života
- Rozvíjet spolupráci s místní knihovnou.
- Nadále využívat prvky dramatické výchovy a polytechnické výchovy.
- Upravit prostor kolem školy a vybavit ho tak, aby mohl být využíván pro činnost i aktivní odpočinek dětí z MŠ.
- Dávat přednost nákupu dřevěných hraček před plastovými.
- Třídění odpadu – papír, plasty. Recyklovat nebo třídit do soutěží.
- Připravovat se na vzdělávání dětí dvouletých.

4. Vize školy

Filozofie naší MŠ je vyjádřena mottem našeho programu Co naší Zemi sluší. Vidět děti šťastné a spokojené v naší velké rodině, kde si děti hrají, poznávají mnoho důležitých věcí.

Kde je ,,velký“ kamarád nablízku a pomůže mi?
Kde je paní učitelky pohladí, pofoukají bolístku? Ať už na koleni nebo na duši - to je náš velký úkol.

Usilujeme proto o vznik smíšených tříd, ve kterých se děti přibližují struktuře rodiny, protože je nejpřirozenější pro rozvoj socializace a sociálního učení. Připravíme děti pro život tím, že si uvědomí hodnotu svého zdraví a zároveň se naučí respektovat i hendikepované

spoluobčany. A nádherná příroda kolem naší školy? Zahrady, lesy, pole, louky, potoky, rybníky a jiná hezká místa v blízkém nebo vzdálenějším okolí, v Plzeňském kraji, v republice. Při pobytu v cizině můžou děti srovnávat tamější krajinu a její zvláštnosti s krajinou naší.

Děti připravujeme pro vstup do školy proto, aby obstály i v životě. Naší snahou je, aby děti, které odcházejí ze školky, byly zdravé, samostatné, tolerantní, připravené i na náročné situace, které život přináší.

5. Cíle programu

Vytvářet vlídné, vstřícné a přátelské prostředí, kde dítě cítí dostatek lásky a porozumění, s možností projevovat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich.

- Udržovat čisté a zdravé prostředí s výzdobou zeleně.
- Individuálně uspokojovat a respektovat každodenní potřeby a zájmy dítěte. Hra je jeho hlavní činností.
- Využívat s dětmi dostatečný časový prostor pro pobyt venku.
- Svým chováním a příkladem vést děti ke správným postojům a ekologickému myšlení.
- Nedávat podněty k nezdravému soutěžení dětí. Maximálně podporovat dětská přátelství.
- Podávat dětem pestrou stravu obohacenou dostatkem ovoce a zeleniny a dostatečný příjem tekutin.
- Šetřit vodou, energií, teplem.
- Vhodně odstraňovat odpadový materiál.
- Rozvíjet řečové dovednosti.
- Více se soustředit na předškolní děti i na děti s odkladem školní docházky.

6. Podmínky vzdělávání

I. Věcné podmínky

- MŠ má velké učebny s takovým prostorovým uspořádáním, které vyhovuje nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí.
- Dětský nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotně hygienické zařízení i vybavení pro odpočinek dětí jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům.
- Škola je vybavena hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky. Odpovídá počtu dětí i jejich potřebám a věku. Hračky jsou zdravotně nezávadné a bezpečné a mají estetický vzhled. Jsou průběžně obnovovány a doplňovány i pedagogy plně využívány.
- Hračky, pomůcky a další doplňky anebo alespoň jejich podstatná část jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly, aby si je mohly samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení.

II. Životospráva

- Je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, zachovávána vhodná skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů.
- Děti mají k dispozici dostatek tekutin, mezi jídly jsou dodržovány vhodné intervaly, dostatečně dlouhé pobyty venku.
- Program respektuje individuální potřeby, aktivity, spánek i odpočinek.
- Pedagogové poskytují dětem přirozený vzor.

III. Psychosociální podmínky

- Děti i dospělí se cítí v MŠ dobře, spokojeně, jistě a bezpečně.
- Pedagogové respektují potřeby dětí, navozují situace pohody, klidu a relaxace.
- Děti nejsou neúměrně zatěžovány či neurotizovány spěchem .
- Děti nejsou podceňovány ani zesměšňovány, mají rovnocenné postavení.

- Dostává se jim srozumitelných a snadných pokynů, není podporována nezdravá soutěživost dětí, počítá se s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte.
- Mezi dospělými se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost, zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc a podpora.

IV. Organizace

- Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí - dle potřeby.
- Pravidelně jsou zařazovány pohybové aktivity.
- Při vstupu do MŠ je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim. Poměr spontánních a řízených činností je vyvážený.
- Děti mají dostatek času i pro hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat.
- Jsou podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností.
- Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti.
- Je dbáno na soukromí dětí.
- Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě.

V. Řízení MŠ

- Povinnosti a pravomoci všech pracovníků jsou jasně vymezeny, je vytvořen funkční informační systém, pedagogický sbor pracuje jako tým.
- Plánování pedagogické práce a chod MŠ je funkční.
- Ředitelka ZŠ úzce spolupracuje s vedoucí učitelkou MŠ. Průběžně, pozitivně hodnotí, motivuje ke vzájemné spolupráci.
- Kontrolní a evaluační činnosti jsou smysluplné a užitečné.
- Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci.
- MŠ spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány, základní školou i jinými organizacemi v místě MŠ či přilehlém okolí.

VI. Personální zajištění

- Všichni pedagogičtí pracovníci mají předepsanou odbornou kvalifikaci, postupně se sebevzdělávají a ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně.
- Chovají se a pracují profesionálním způsobem.
- Specializované služby jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky (poradenský psycholog, klinický logoped, lékař aj.)

VII. Spoluúčast rodičů

- Ve vztazích mezi rodiči a pedagogy panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat.
- Pedagogové sledují konkrétní potřeby dětí a rodin.
- Rodiče mají možnost podílet se na dění v MŠ, pravidelně se informují o svých dětech, jejich pokrocích, domlouvají se s učitelkami o společném postupu při jejich výchově a vzdělávání.
- Pedagogové chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost (GDPR).
- MŠ podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě.

VIII. Podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných; cizinců

- Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen ,,SVP“) nebo cizincem je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními, potřebuje poskytování podpůrných opatření či zvláštní péči.
- Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.
- Snahou je – stejně jako ve vzdělávání dětí, které nemají SVP či nejsou cizinci, vytvoření optimálních podmínek každého dítěte k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Dítě s SVP

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) dítěte s SVP:

- PLPP sestavuje učitel
- PLPP má písemnou formu
- před zpracováním probíhají rozhovory mezi učiteli (stanoví se metody práce s dítětem, způsob kontroly, osvojení dovedností, návyků, postojů)
- stanoví se termín přípravy PLPP
- zorganizuje se společná schůzka se zákonnými zástupci dítěte
- naváže se spolupráce se školskými poradenskými zařízeními/klinickým logopedem

Děti nadané

- Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, budeme postupovat při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením.
- Rozvoj a podpora mimořádných schopností by měly být zajišťovány a organizovány tak, aby nebyly jednostranné a neomezily pestrost a šíři obvyklé vzdělávací nabídky. Nabídka bude doplněna dalšími aktivitami podle zájmů a mimořádných schopností či mimořádného nadání dětí.
- Mateřská škola bude realizovat plán pedagogické podpory s ohledem na konkrétní vzdělávací potřeby daného dítěte.

Cizinci

- Škola začlení dítě do předškolního vzdělávání, zabezpečí dostatečnou adaptaci v novém prostoru a kolektivu. Zapojí dítě do činností a do celkového života školní komunity.
- Bude přihlížet k jazykové bariéře a postupným efektivním přístupem začne komunikovat v českém jazyce. Využije k tomu veškeré pomůcky a prostředky, kterými disponuje.
- Nabídne dítěti dostatečnou podporu při učení (úkolové karty, popisy obrázků, výuková videa aj.).

Další podpora:

Pro spolupráci s rodiči, domácí práci a sledování individuálního vývoje dětí slouží pracovní složky vedené učitelkami. Odborná dokumentace dítěte je založena ve zvláštní složce.
V rámci přípravy na školu nabízíme (pro všechny děti) i orientační testy školní zralosti, zjištění laterality, posouzení úrovně motorického vývoje, test rizika poruch učení, úroveň hudebního nadání a doporučení na další potřebná odborná vyšetření.

Doplňkové speciálně pedagogické programy:

- logopedie

IX. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Ve vzdělávání dětí mladších tří let převládají spontánní činnosti nad řízenými. Nejčastěji uplatňujeme individuální nebo skupinovou formu činnosti. V plné míře akceptujeme vývojová specifika (individualizace a diferenciace). Při plánování vzdělávací nabídky pro děti do tří let vycházíme z jednoduchých principů:

- jednoduchost
- časová nenáročnost
- známé prostředí a nejbližší okolí
- smysluplnost a podnětnost
- dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru dítěte

Při vzdělávání dětí od dvou do tří let využíváme metody práce vhodné pro tuto věkovou kategorii:

- situační učení
- spontánní sociální učení (nápodoba)
- prožitkové učení
- učení hrou a činnostmi

X. Spolupráce školy s rodinou

Přechod dítěte z rodiny do MŠ

- vyzvednutí evidenčního listu
- první dojem o MŠ a první kontakt
- zprostředkování pocitu, že jsou rodiče i jejich dítě viděni rádi a že je o spolupráci zájem
- vytvoření důvěry
- zápis
- informace o konceptech MŠ
- adaptační dny předem domluvené s vedoucí učitelkou
- hodnocení s rodiči (s čím si dítě hrálo, jak se chovalo při hře, jak se dítě projevovalo před hrou a po hře, jak skupina na dítě reaguje)

Denní kontakt s rodiči

- spoluúčast rodičů
- možnost rodičů podílet se na dění v MŠ (účastnit se různých programů, dle svého zájmu vstupovat do her svých dětí)
- rodiče mohou spolurozhodovat při plánování dlouhodobého programu MŠ, podílet se na přípravách akcí MŠ
- účastnit se společných ekologických brigád
- poskytovat pracovní materiál (dle možnosti rodičů)

Podpora rodinné výchovy

- sledovat konkrétní potřeby jednotlivých dětí (snaha porozumět a vyhovět)
- informovat rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i v učení (společný postup při výchově a vzdělávání)

- pedagogové chrání soukromí rodiny, jednají s rodiči ohleduplně a diskrétně
- zapůjčení odborné i dětské literatury
- konzultace s rodiči o přípravě předškolních dětí (nabídka pracovních listů, didaktických karet aj.)

7. Organizace vzdělávání

Orientační denní režim v mateřské škole

6:45 – 8:30 → spontánní hry a činnosti dětí
po 9:00 → svačina
9:30 – 11:30 → řízená/volná hra, společenské činnosti, pobyt venku
11:40 → oběd
12:15 – 14:30 → odpolední odpočinek (průběžné vstávání)
* ,,Nespavé děti“ mají možnost hry na lehátku. Využívají tiché hračky (knihy, lego aj.).
14:40 → odpolední svačina
do 16:00 → spontánní aktivity dětí

** Pitný režim během celého dne (děti si chodí do várnice s čajem dle jejich potřeby).

Časové uspořádání
- uvolněné (čas jídla je dodržován)
- dle organizace dne/práce, kterou pedagog zvolí
- přihlíží se k momentální situaci, náladám a potřebám dětí

Kritéria pro přijímání dětí do MŠ

Kritéria pro přijetí dětí do MŠ stanovuje vedoucí učitelka MŠ společně s ředitelkou ZŠ v souladu s platnou legislativou. Tato kritéria se mohou měnit každý školní rok. Jsou zveřejněna na školních webových stránkách, na dveřích a na úřední desce OÚ s dostatečným předstihem před přijímacím řízením.

8. Charakteristika vzdělávacího programu

ŠVP má dítě zaujmout ve všech směrech. V průběhu celého dne rozvíjíme u dětí schopnosti a dovednosti v poznávání světa kolem sebe, v řízených a spontánních činnostech: poznávacích, výtvarných, hudebních, pracovních, vyjadřovacích, tělesných, citových, mravních, ve vzájemném sbližování a poznávání.
Naším cílem je vytvářet z dětí jedince, kteří samostatně působí na své okolí, ale hlavně děti šťastné a spokojené. Toho dosáhneme např. volnou hrou v koutcích třídy a u stolečku, řízenou činností, nutričně vyváženým stravováním, odpočinkem, hygienickými návyky, pobytem venku, rituály, cvičením, rovněž při činnosti v zájmových kroužcích.
Při práci používáme různé metody jako např. ranní zdravení v kruhu, společné cvičení, společný zpěv, čtení pohádek, hry s vodou, dodržování základních společenských pravidel, různé hry, pohybové aktivity, tanec, pokusy, experimenty, pozorování, vyprávění, řešení problémů, hry v písku, práce s přírodninami, tvoření z papíru nebo z modelíny, vytváření drobných dárků, masek, hry se sněhem, malování do sněhu, malování na chodník, hádanky, hlavolamy, vymýšlení veršů, vymýšlení a konstruování modelů, fantazijní kresba a další metody.

Naše škola má dlouhodobé koncepční záměry, a to vychovávat v dětech kladný vztah k přírodě, ke všemu živému, mít úctu k životu, vzbuzovat v dětech zájem o ochranu přírody a krajiny, a tak v nich pěstovat osobní odpovědnost za stav prostředí, v němž žijí.
Podle možností a potřeb naší školy využíváme i některé prvky programu "Začít spolu". Všechny činnosti obsahují prvky hry a tvořivosti. Naším záměrem je poskytnout dítěti vše, co je pro ně užitečné a přitažlivé. Vycházíme z toho, co je dítěti nejbližší, co ho obklopuje, a snažíme se mu poskytnout dobré základy do života, pomoci mu porozumět sobě i světu kolem sebe.

Formy práce

- individuální (převažuje)
- skupinové
- frontální (hromadná)
- volná hra a spontánní činnosti
- komunikační kruh

* Jsou uplatňovány aktivity spontánní i řízené, vzájemně provázané a vyvážené, v poměru odpovídajícím potřebám a možnostem dítěte předškolního věku. Uplatňujeme integrovaný přístup, vzdělávání se uskutečňuje na základě integrovaných bloků. Činnosti mohou probíhat zpravidla skupinově, ale i v menší skupině či individuálně. Po vzájemné dohodě obou učitelek se osvědčilo překrývání při přímé dopolední výchovné práci. Díku tomu můžeme pracovat s dětmi jak skupinově, tak i v menších skupinkách podle úrovně vzdělávacích schopností dítěte.

Metody učení

- slovní
- názorné/praktické
- demonstrační

Metody práce

- řešení problémů (vedení dítěte v atmosféře důvěry, her a radosti, nebát se projevit vlastní názor, na cokoliv se zeptat, mluvit pravdu, přiznat se)
- objevování (pohledu na svět, utváření vlastních zkušeností/prožitků aj.)
- projektové
- skupinové (koncentrovaná práce)
- kooperativní (poznání úspěchu dítěte)
- situační (samostatná práce dětí)
- inscenační (prvky dramatické výchovy)

- didaktické hry (Montessori pedagogika)

Vzdělávací cíle

- rozvíjení dítěte, jeho učení a poznávání
- osvojení hodnot
- získání osobních postojů
- láskyplné vztahy (srdce, city)
- rozumný náhled na svět (hlava jako orgán, kde sídlí mozek)
- vlastní tvořivost (ruka – způsob, jakým objevujeme svět)

Klíčové kompetence

Předškolní vzdělávání otevírá dětem cestu k tomu, aby byly v budoucnu schopné získávat klíčové kompetence potřebné pro život. Úroveň kompetencí, kterou jsou děti v průběhu předškolního vzdělávání s to zvládnout, je dána rozvojovou úrovní dítěte a jeho reálnými možnostmi v chápání a ovládání sebe sama i okolního světa, dosud značně omezenými. Kompetence zůstávají spíše na úrovni předpokladů, protože dítě, které vstupuje do role školáka, teprve postupně dospívá ke schopnosti učit se vědomě, rozšiřovat a prohlubovat svou zkušenost nad rámec bezprostředního prožitku a objevovat svět v širších souvislostech. Včasné vytvoření a rozvoj těchto elementárních předpokladů však představuje základ, o něž lze bezpečně opřít vytváření klíčových kompetencí nejen v následující vzdělávací etapě, ale který je z hlediska celoživotního učení dobrým vkladem do budoucna.

RVP PV definuje úroveň klíčových kompetencí, která je dosažitelná v předškolním vzdělávání. Kompetence jsou formulovány jako očekávané výstupy. Představují tak jednu z cílových kategorií vzdělávání dětí předškolního věku. Úroveň kompetencí vyjadřuje, čím předškolní vzdělávání může přispívat k výbavě dítěte pro celoživotní učení dříve, než započne jeho povinné vzdělávání. Kompetence vyjadřují tedy očekávaný vzdělávací přínos mateřské školy a nabízejí poměrně jasnou představu o tom, kam předškolní vzdělávání směřuje a oč usiluje, tedy nač může navázat základní vzdělávání, resp. RVP ZV.

Klíčové kompetence slouží především k vymezení příslušného vzdělávacího obsahu (tzn. že vzdělávací obsah, resp. oblastní vzdělávací cíle, vzdělávací nabídka i oblastní výstupy, byly v RVP PV stanoveny tak, aby k vytváření základů klíčových kompetencí přispívaly co nejvýznamněji).

Kompetence k učení

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, v němž žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

Kompetence k řešení problémů

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Kompetence komunikativní

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Kompetence sociální a personální

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé jsou různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Kompetence činnostní a občanské

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činorodost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na vlastní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

9. Obsah vzdělávání

ŠVP MŠ je určen pro všechny věkové kategorie (3 až 7 let). Při jeho zpracování jsme vycházely z rámcových cílů a kompetencí daných v Rámcovém programu pro předškolní vzdělávání.

V minulých letech jsme cestovali po světadílech, poznávali život a tradice jiných kultur, abychom se opět navrátili do své rodné země, poznali svůj kraj – Plzeňský. Více jsme se zaměřili na krajské město Plzeň i proto, že se v roce 2015 Plzeň stala EVROPSKÝM HLAVNÍM MĚSTEM KULTURY.

Témata budou zahrnuta do TVP. Tematické celky jsou zpracovány tak, abychom měly možnost jednotlivá podtémata volit pružně a kreativně vzhledem k situacím, které konkrétně nastanou, i podle toho, co děti zaujme nebo co vzejde přímo od nich.

Vzdělávací obsah je dle RVP PV uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí:

I. Dítě a jeho tělo
II. Dítě a jeho psychika
III. Dítě a ten druhý
IV. Dítě a společnost
V. Dítě a svět

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou zakomponovány do celého vzdělávacího obsahu mateřské školy a tvoří čtyři podtémata.

Příroda – životní prostředí – ochrana přírody

„Poznáme, že nové věci se nenaučíme jen ve školce – škole nebo na počítači, ale že PŘÍRODA V SOBĚ SKRÝVÁ HLUBOKOU A NEVYČERPATELNOU MOUDROST“.

Hlavní záměry bloku

Rozvíjet úctu k životu ve všech formách. Poznávat, že na světě nežijeme jen my lidé, ale že je kolem nás mnoho života v jiných podobách. (**KU**)
Vzdělávací nabídka i činnosti dětí jsou směřovány na poznání a zkoumání života rostlin a živočichů v jejich přirozeném prostředí, na utváření a ochranu vhodných podmínek pro jejich život. (**KŘP**, **KU, KČO)**
Záměrem je vzbudit zájem dětí o rostliny a živočichy a motivovat je k pečovatelským a ochranářským schopnostem o ně. (**KU, KČO**)
Pozorováním, přímou praktickou činností, experimentováním a zapojením všech smyslů rozvíjet poznatky o přírodě. Poznat, prožívat a chápat probíhající změny v přírodě. Chránit přírodu. (**KČO, KŘP**)
Uvědomit si, že někam patřím (rodina, kamarádi, MŠ aj.), učit se respektovat se navzájem, dodržovat dohodnutá pravidla (chování, komunikace). (**KSP, KČO**)

Okruhy získaných poznatků

- **příroda – živá**: rostliny, stromy, květiny, byliny, koření, živočichové a jejich život (pod zemí, ve vzduchu, na souši, ve vodě, domácí, lesní zvířata, ptáci, drobní živočichové, hmyz, pojmenování, mláďata, jejich význam i užitek pro člověka)
- **neživá** (kámen, písek, hlína, led, sníh, nerosty)
- **podmínky života** (slunce, voda, vzduch, potrava)
- **látky a jejich vlastnosti** (přírodní materiály, nerosty, kovy, voda, vzduch, jejich vlastnosti, původ, využití, třídění)
- **ekosystémy** (kde je a kde není život – les, zahrada, louka, rybník, řeka, hory ...)
- **život a svět lidí** – způsob života a souvislosti s místem života, jak jsme přišli na svět, rozdíl mezi pohlavím, lidské tělo, škola mateřská/základní, adaptace, pravidla, vrstevníci, seznamování
- **kalendář přírody** – sezonní jevy v přírodě, počasí

- **životní prostředí** – ochrana přírody, pomáháme přírodě i sobě (třídění odpadu, recyklace, skládky…)

Okruhy činností (nabídka)

- přímé pozorování přírodního prostředí, jevů, proměnlivosti počasí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě, klimatické změny, poškozování přírody
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, ekohry
- vycházky do přírody, výlety do okolí
- péče o životní prostředí a okolní krajinu (pěstitelské práce, péče o školní prostředí)
- jednoduché pracovní činnosti, pokusy, pozorování
- praktické činnosti s přírodním materiálem
- péče o živočichy
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností, znaků a funkcí
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v MŠ
- kooperativní činnosti (skupiny, dvojice)
- vytváření pravidel
- estetické a tvůrčí aktivity
- rozhovory, vyprávění zážitků (dle skutečnosti i podle obrázků)
- práce s knihou, encyklopedií
- pracovní listy
- hry a činnosti zajišťující spokojenost a radost (hry psychomotorické, didaktické a smyslové)

Očekávané výstupy

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě v písku)

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu naopak škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
- pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu)
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- sledovat očima zleva doprava
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat nápady
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i ze setkávání s uměním
- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče (překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho)
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství

- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý (jak svět přírody, tak i svět lidí); mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemí, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje – se změnami v životě je potřeba počítat); přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem v MŠ
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat; všímat si nepořádku a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát na pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Zeměkoule – světadíly – sluneční soustava

„Země je malá planeta, která se otáčí kolem své osy, a přitom obíhá spolu s dalšími planetami kolem hvězdy zvané Slunce. Vlivem otáčení Země okolo její pomyslné osy se střídá den a noc. Pohyb Země kolem Slunce způsobuje střídání ročních období."
Naučíme se vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, neustále se měnící, nekonečně pestrý a různorodý. Platí to jak ve světě přírody, tak ve světě lidí. Poznáme změny v přírodě při střídání ročních období. Seznámíme se se světadíly na Zemi.
Vydáme se do naší minulosti po cestách dávno zapadlých.

Hlavní záměry bloku

Směřovat činnosti dětí k zamýšlení nad vzájemným vlivem člověka a Země (celého vesmíru). (**KU, KŘP**)
Z praktických činností získávat poznatky o vývoji Země (vesmíru), o přírodních zákonech, o zemském povrchu, o změnách, které člověk učinil. Vytvářet povědomí o tom, co člověk ovlivňuje, mění, ale co změnit nedokáže (přírodní jevy). Jaké měl možnosti dříve, jaké má dnes. (**KU, KŘP, KČO)**
Seznámit děti se základní charakteristikou jednotlivých ročních období. Uvědomit si nejen rozdíly ročních období, ale také jejich návaznost. (**KU, KK)**

Okruhy získaných poznatků

- **vesmír, planeta Země** (souhvězdí, soustavy, galaxie, družice, rakety)
- **co je Země aneb jak si uděláme zeměkouli** (tvořivá hra, zábavné rukodělné činnosti podporující dětskou představivost a fantazii, jaký je povrch Země, světadíly a život na nich)
- **co vyprávějí mapy** (globus, druhy map, práce s mapou, záznamy)
- **čas nezastavíš** (čas, hodiny, den, týden, měsíc, rok, den a noc – pojem o čase, měření času, pojmy: ráno, poledne, večer, ale i včera, dnes, zítra, co děláme v MŠ, co doma, obloha ve dne a v noci)
- **roční doby** (proměny přírody, změny v přírodě související s určitým ročním obdobím, sled ročních období, vliv na přírodu, lidi i zvířata)

- **počasí - přírodní jevy a děje** (sluníčko, déšť, bouře, červánky, duha, přírodní a povětrnostní jevy život ohrožující, vliv změny počasí na oblečení)
- **návrat k minulosti** (dinosauři, pravěk, středověk, hrady, zámky, rozdíly ve způsobu života – bydlení, oblečení, obživa)

Okruhy činností (nabídka)

- využívání encyklopedií a knih s vědeckou tematikou a pokusů, audiovizuální techniky
- vypravování zážitků z přírody, společné diskuse
- volné hry a experimenty s různými materiály a předměty
- předčtenářská gramotnost, práce s literárními texty, vyprávění, četba pohádek, příběhů o vesmíru, dinosaurech, historii
- praktické činnosti ze světa lidí
- sledování změn v přírodě – záznam do kalendáře přírody
- třídění, přiřazování, uspořádání, porovnávání, odhad
- experimenty, manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním
- zpracování různých materiálů
- orientace v čase podle hodin
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy
- lokomoční pohybové činnosti
- estetické a tvůrčí aktivity
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti, dramatizace, zpěv, recitace, přednes
- číselné matematické pojmy (číslice, číselné řady, základní geometrické tvary, množství apod.)
- prostorové pojmy a souvislosti (v rovině, v prostoru, uspořádání a řazení předmětů)

Očekávané výstupy

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutiny, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými potřebami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, slova
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat stejně, více,méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i rovině, částečně se orientovat v čase
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat ,,nápady“
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i ze setkávání se s uměním
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v MŠ či na veřejnosti; dodržovat herní pravidla
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, s penězi; věcmi denní potřeby, apod.

- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje, s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v MŠ

Země jako významné místo – rodná země – kulturní dědictví

„Celá planeta Země je naším domovem. Člověk potřebuje mít domov, zázemí, kde najde bezpečí a lásku. Láska, pochopení a důvěra v rodině jsou pro dítě největším darem do života.
Žádní dva lidé na světě nejsou úplně stejní, každý z nás má různé osobní předpoklady, různé životní podmínky. V lidské důstojnosti si však všichni mají být rovni."

Hlavní záměry bloku

Rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), patřit k tomuto společenství (třída, rodina, ostatní děti, dospělí). **(KSP)**
Naučit se vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané (národní kultura, tradice). **(KČO, KSP**)
Nabídku činností směřovat k uvědomění si sebe sama, k poznání vlastní identity a osobních rolí. Získávat zdravé sebevědomí. (**KSP)**
Činnosti směřovat k prožívání a zvládání dějů a změn ve společenstvích, ve kterých dítě žije, s respektem k životu a právu lidí z jiných skupin, kultur, národností. (**KČO)** Vzdělávací nabídku činností dětí zaměřit na poznání, zkoumání různých předmětů a materiálů ze světa lidí, na manipulaci a experimentování s nimi. Získávat povědomí o jejich vlastnostech, funkcích a s ní spojenými řemesly a povoláním lidí. **(KU, KŘP)**

Okruhy získaných poznatků

- **rodina** – místo návratu (rodinné vztahy, moje rodina, kdo jsem já, členové rodiny, role člena rodiny, vzájemná pomoc, láska, pravidla)
- **domov** - místo, kde žijeme (odkud pocházíme, tradice, návyky aj.)
- **Česká republika** - má vlast (státní symboly, hlavní město Praha, kraje a krajská města, naše město Plzeň a okolí)
- **kulturní dědictví** - výprava do minulosti, předkové, tradice, oslavy a svátky, zvyky, symboly, folklór
- **zaměstnání** - profese, různé druhy řemesel
- **dopravní struktura -** dopravní prostředky, dopravní značky, pravidla silničního provozu, bezpečnost v dopravním provozu (jak nalézt cestu, jak se neztratit)

Okruhy činností (nabídka)

- manipulační činnosti
- práce s knihou a obrazovým materiálem
- přednes, recitace, dramatizace a zpěv vztahující se určité tradici či svátku
- příprava a realizace společenských akcí pro děti i rodiče
- setkávání se s uměním mimo školu
- získávání praktické orientace v obci (vycházky, návštěva pošty, obecního úřadu); pozorování různých stylů práce
- tvoření plánů, mapy města, okolí MŠ
- ocenění krásy krajiny v okolí obce
- návštěva hlavního města Prahy
- konstruktivní a grafické činnosti, hry se stavebnicemi
- kooperativní hry (rozdělení rolí)
- činnosti zaměřené na poznání sociálního prostředí, v němž dítě žije (rodina, mateřská škola)
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce
- námětové hry na téma doprava, profese
- společenské hry
- grafické napodobení symbolu, tvaru, čísel, písmen, užívání piktogramů
- grafomotorická cvičení, pracovní listy
- výtvarné techniky a dovednosti
- slovní projev a jazykový rozvoj (artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry)
- kognitivní činnosti (kladení otázek, hledání odpovědí, diskuze)

Očekávané výstupy

- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými potřebami i materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma – hoch/chlapec/kluk; homonyma – rys/zámek; antonyma – veselý/smutný
- sledovat očima zleva doprava
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat hudbu, sledovat divadlo, film, používat telefon
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalit podstatné znaky, vlastnosti předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i smutek, strach, odmítání); rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) i cizím prostředí
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí); že osobní, respektive osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně ke slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc)

- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem (k dospělým i dětem) bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, knížkami, penězi; s věcmi denní potřeby
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé/co zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- všímat si změn a dění v nejbližším okolí

Vše je v pohybu – tedy i my!

,,Buďme zodpovědní za své zdraví. Nepodceňujme zdravotní a společenská rizika (návykové látky, drogy). Važme si VZÁCNOSTI ŽIVOTA.“

Hlavní záměry bloku

Vzdělávací nabídku činností dětí směřovat k uvědomění si sebe sama, k poznatkům o vlastním těle a jeho vnímání, rozvíjení osobnosti, zvládání nových situací. Naučit se rozlišovat co je správné ve vztahu k vlastní osobě, ke svému zdraví. **(KSP, KČO)**
Prostřednictvím situací a plánovaných činností vést děti k osvojení poznatků o ochraně zdraví před nebezpečnými vlivy, k poznání rizik, která jsou životu nebezpečná. Pečovat o své zdraví i zdraví ostatních. **(KU, KŘP)**. Vyzdvihovat význam pohybu. **(KČO)**

Okruhy získání poznatků

- **vzácnost života** – ochrana, bezpečnost, relaxace, předcházení úrazům, význam péče o čistotu a zdraví, význam pohybu a zdravé stravy, zdraví a nemoc, co zdraví (ne)prospívá (návykové látky); umět se chovat obezřetně při setkání s cizími a neznámými lidmi
- **moje tělo** – jak vypadá, části těla, jak funguje tělo, jak se narodí a roste člověk; základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- **pohyb je zdravý, veselý a hravý** - sporty (druhy sportu, sezonní sporty, bezpečnost a prevence úrazů, zvyšování tělesné zdatnosti, rozvoj vytrvalosti, rozvoj pohybové koordinace); turistika (vytváření pozitivního vztahu k místu a prostředí, ve kterém žijeme, poznávání zajímavých míst v našem blízkém i širším okolí)

Okruhy činností (nabídka)

- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí
- činnosti směřující k poznání lidského těla a jeho částí a funkcí
- pohybové činnosti, výlety, vycházky, sezónní činnosti, zdolávání přírodních překážek při pobytu venku, překážkové dráhy
- pobyt venku i za nepříznivého počasí

- volné spontánní hry, pohybové hry
- psychomotorické a smyslové hry
- cvičení s náčiním a na nářadí
- cvičení s hudbou, rozcvičky, tanečky
- zdravá výživa (zelenina a její druhy, ovoce a ovocné stromy)
- vaření (recepty, příprava zdravých nápojů, jídel, potravinová pyramida)
- sběr léčivých bylin
- rytmizace a melodizace říkadel, doprovod k písním, hra na tělo, taneční prvky, pohybové vyjádření hudby, dechová cvičení, hudební hádanky
- masáže a relaxace (relaxační hudba, nutnost a význam odpočinku)

Očekávané výstupy

- zachovávat správné držení těla
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynů
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- mít povědomí o významu péče, čistoty a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech vlastního zdraví a bezpečí; o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu)
- sledovat očima zleva doprava

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- vyjádřit souhlas i nesouhlas (říci NE) v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout podílet se na nedovolených či zakázaných činnostech
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- odmítnout komunikaci, která je nepříjemná
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci – v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých, odmítat společensky nežádoucí chování (lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu); chránit se před těmito jevy a v rámci svých možností se bránit důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi

10. Evaluace

Tato oblast by měla hodnotit naplňování stanovených záměrů a cílů školy v souladu s cíli RVP PV.

Dokumenty školy:

- ŠVP
- TVP

→ soulad ŠVP s RVP PV

I. Evaluace integrovaných bloků

CÍL: Vyhodnotit naplnění stanovených záměrů v rámci zrealizované vzdělávací nabídky. Zhodnotit soulad vytvořených podtémat daného integrovaného bloku, prověřit naplnění stanovených záměrů jako celku, případná opatření.
ČASOVÝ ROZVRH: vždy po ukončení realizace daného integrovaného bloku
NÁSTROJE:

- záznam do TVP (evaluační dotazník)
- konzultace učitelek
- pedagogické rady

KDO: obě učitelky

II. Evaluace individuálních plánů

CÍL: zhodnotit osobní pokroky dětí s odkladem ŠD

ČASOVÝ ROZVRH: 2x ročně nebo dle potřeby (k 31. 1.; 30. 6.)
NÁSTROJE:

- vedení portfolia - záznam v záznamových listech
- konzultace učitelek (vzájemné vyměňování zkušeností a poznatků)
- konzultace s rodiči

KDO: Obě učitelky (konzultace s rodiči)

III. Hodnocení činností dětí

CÍL: hodnotit vývojové pokroky dětí

ČASOVÝ ROZVRH: převážně průběžně, dle aktuální situace a potřeb

NÁSTROJE:

- záznam v záznamových listech
- vedení portfolia
- konzultace učitelek – konzultace s rodiči – s odborníky
- diagnostika dětských prací
- pedagogické rady

KDO: obě učitelky

IV. Soulad TVP – ŠVP – RVP PV

CÍL: Ověřit soulad TVP-ŠVP-RVP PV – naplňování cílů a záměrů vzdělávacího obsahu, podmínek, metod, forem práce, spoluúčast rodičů

ČASOVÝ ROZVRH: 1x ročně

NÁSTROJE:

- přehledy o rozvoji dětí
- záznamy – monitoring
- konzultace
- dotazníky pro rodiče
- pedagogické rady
- vlastní hodnocení školy

KDO: obě učitelky, rodiče

V. Průběh vzdělávání

CÍL: Evaluace bude zaměřena na hodnocení vlastního vzdělávacího procesu, používaných metod a forem práce, uplatnění nových poznatků a zkušeností, naplnění cílů a záměrů ŠVP

ČASOVÝ ROZVRH: 2x ročně

NÁSTROJE:

- konzultace pedagogů
- pedagogické rady
- poznatky z DVPP ve vlastní práci
- autoevaluace
- osobnostní růst a rozvoj pedagogů

KDO: Obě učitelky

VI. Podmínky vzdělávání

Cílem je vyhodnocení podmínek pro průběh vzdělávání ve vztahu k podmínkám RVP PV.

I.Personální podmínky

CÍL: Zhodnotit personální podmínky ve vztahu k naplnění cílů RVP PV

- kvalifikovanost
- DVPP ve vztahu k ročnímu plánu
- efektivita – personální zabezpečení

ČASOVÝ ROZVRH: 1x ročně

NÁSTROJE:

- pedagogické a provozní rady
- kontrolní činnost

- průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků

KDO: Všichni zaměstnanci

II.Materiální podmínky

CÍL: Zhodnotit podmínky školy ve vztahu k naplnění záměrů ŠVP

- vybavení tříd
- pomůcky, hračky
- zahrada, zahradní vybavení

ČASOVÝ ROZVRH: 1x ročně

NÁSTROJE:

- pedagogické a provozní rady
- kontrolní činnosti
- fotodokumentace, prověrky BOZP

KDO: všichni pedagogičtí zaměstnanci

III.Organizační podmínky

CÍL: Účelnost a vhodná organizace a režimové uspořádání ve vztahu k záměrům ŠVP

ČASOVÝ ROZVRH: 1x ročně

NÁSTROJE:

- konzultace, rozhovor

- pedagogické rady a provozní rady

KDO: všichni zaměstnanci

IV.Spolupráce

CÍL: Cílem této oblasti je vyhodnocení přínosu partnerství pro naplňování stanovených záměrů v ŠVP

- spolupráce s rodinou
- spolupráce se ZŠ, zřizovatelem, veřejností

ČASOVÝ ROZVRH: 1x ročně

NÁSTROJE:

- fotodokumentace
- konzultace s partnery
- rozhovory s rodiči – dotazníky
- mimoškolní akce s rodiči (pro veřejnost)
- vystoupení dětí, výstavy
- články do tisku
- webové stránky školy
- pedagogické a provozní rady

KDO: obě učitelky, ředitelka ZŠ, rodiče - dotazník